

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

28 juni 2017

WETSONTWERP

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
het Gerechtelijk Wetboek,
de wet van 15 december 1980 betreffende
de toegang tot het grondgebied,
het verblijf, de vestiging en de verwijdering
van vreemdelingen en het Consulair Wetboek
met het oog op de strijd tegen de frauduleuze
erkenning en houdende diverse bepalingen
inzake het onderzoek naar het vaderschap,
moederschap en meemoederschap,
alsook inzake het schijnhuwelijk en
de schijnwettelijke samenwoning**

**Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk
Wetboek en van het Strafwetboek wat het
tegensaan van schijnerkenningen betreft**

VERSLAG

NAMENS DE DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Goedele UYTTERSROT**

Zie:

Doc 54 **2529/ (2016/2017):**

001: Wetsontwerp.
002: Amendementen.

Zie ook:

004: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 54 **0863/ (2014/2015):**

001: Wetsvoorstel van de dames Van Cauter en Lahaye-Battheu.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

28 juin 2017

PROJET DE LOI

**modifiant le Code civil,
le Code judiciaire,
la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès
au territoire, le séjour, l'établissement et
l'éloignement des étrangers et
le Code consulaire, en vue de lutter contre
la reconnaissance frauduleuse et comportant
diverses dispositions en matière de
recherche de paternité, de maternité
et de comaternité, ainsi qu'en matière de
mariage de complaisance et
de cohabitation légale de complaisance**

**Proposition de loi modifiant le Code civil et le
Code pénal en vue de lutter contre les
reconnaisances frauduleuses**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MME **Goedele UYTTERSROT**

Voir:

Doc 54 **2529/ (2016/2017):**

001: Projet de loi.
002: Amendements.

Voir aussi:

004: Texte adopté par la commission.

Doc 54 **0863/ (2014/2015):**

001: Proposition de loi des Mmes Van Cauter et Lahaye-Battheu.

6660

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Philippe Goffin

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Sophie De Wit, Sarah Smeyers, Goedele Uyttersprot, Kristien Van Vaerenbergh
PS	Eric Massin, Laurette Onkelinx, Özlem Özen
MR	Gautier Calomne, Gilles Foret, Philippe Goffin
CD&V	Sonja Becq, Raf Terwingen
Open Vld	Egbert Lachaert, Carina Van Cauter
sp.a	Annick Lambrecht
Ecolo-Groen	Stefaan Van Hecke
cdH	Christian Brotcorne

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Christoph D'Haese, Koenraad Degroote, Daphné Dumery, Wim Van der Donckt, Yoleen Van Camp
Paul-Olivier Delannois, Ahmed Laaouej, Karine Lalieux, Fabienne Winckel
Benoît Friart, Luc Gustin, Philippe Pivin, Stéphanie Thoron
Griet Smaers, Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Katja Gabriëls, Dirk Janssens, Sabien Lahaye-Battheu
David Geerts, Karin Jiroflée
Marcel Cheron, Benoit Hellings
Francis Delpérée, Vanessa Matz

C. — Niet-stemgerechtigd lid / Membre sans voix délibérative:

DéFI	Olivier Maingain
------	------------------

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>
PTB-GO!	:	<i>Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture</i>
DéFI	:	<i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
PP	:	<i>Parti Populaire</i>
Vuye&Wouters	:	<i>Vuye&Wouters</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	<i>Parlementair document van de 54^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
QRVA:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
CRIV:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag</i>
CRABV:	<i>Beknopt Verslag</i>
CRIV:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
PLEN:	<i>Plenum</i>
COM:	<i>Commissievergadering</i>
MOT:	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	<i>Document parlementaire de la 54^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA:	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV:	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral</i>
CRABV:	<i>Compte Rendu Analytique</i>
CRIV:	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>
PLEN:	<i>Séance plénière</i>
COM:	<i>Réunion de commission</i>
MOT:	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

*Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be*

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

*Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publicaties@lachambre.be*

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

INHOUD	Blz.	SOMMAIRE	Pages
I. Inleidende uiteenzetting	4	I. Exposé introductif.....	4
a. Inleidende uiteenzetting over het wetsontwerp (DOC 54 2529).....	4	a. Exposé introductif du projet de loi (DOC 54 2529) ...	4
b. Inleidende uiteenzetting van het wetsvoorstel (DOC 54 0863).....	9	b. Exposé introductif de la proposition de loi (DOC 54 0863).....	9
II. Algemene bespreking.....	10	II. Discussion générale.....	10
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	15	III. Discussion des articles et votes.....	15

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergaderingen van 20 en 27 juni 2017.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Inleidende uiteenzetting over het wetsontwerp (DOC 54 2529)

De minister van Justitie, de heer Koen Geens, wijst erop dat het familierecht vaak wordt misbruikt met het oog op het verkrijgen van verblijfsrechtelijke voordelen. Daar waar dit misbruik tot voor kort vooral betrekking had op zogenaamd “horizontale” relaties – dus wettelijke samenwoning en huwelijk – stelt men steeds vaker vast dat gepoogd wordt om verblijfsrecht te verkrijgen door een abusieve erkenning van kinderen. Dat is mede het gevolg van de opvoering van de strijd tegen de schijnhuwelijken en schijnwettelijke samenwoning en de versterking van het wettelijk kader die daarmee gepaard ging.

De minister legt uit dat een kind van wie de afstamming slechts ten opzichte van één ouder vaststaat, zonder enige controle, eenvoudig en te allen tijde kan worden erkend door een derde met de toestemming van die “vaststaande” ouder.

Het kan gaan over gevallen waarin het kind of de erkenner een vreemde nationaliteit hebben. In België betreft het in het bijzonder:

– erkenningen ten voordele van vrouwen: vrouwen in een onregelmatige of preciaire verblijfssituatie die moeder zijn van een in België geboren kind die het kind laten erkennen door een persoon met verblijfsrecht in België of door een Belg;

– erkenning ten voordele van mannen (mindere mate): mannen in een onregelmatige of preciaire verblijfssituatie die een kind erkennen van een meestal Belgische moeder of van een vrouw met verblijfsrecht in België.

In de praktijk echter blijkt vooral de situatie waar moeder en kind uitgeprocedeerde asielzoekers zijn en verblijven in een opvangcentra voor te komen.

Er wordt uitgelegd dat de vaststelling van de afstammingband gevolgen kan hebben op het vlak van de nationaliteitsverwerving en het verblijfsrecht en dat de bestaande wetgeving zich daarom tot fraude leent. Het voorliggende wetsontwerp moet de mogelijkheid bieden

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ce projet de loi au cours de ses réunions des 20 et 27 juin 2017.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF

A. Exposé introductif du projet de loi (DOC 54 2529)

Le ministre de la Justice, M. Koen Geens, souligne que le droit de la famille est souvent utilisé de manière abusive pour obtenir des avantages en termes de droits de séjour. Alors que, jusqu’il y a peu, les abus concernaient surtout les relations “horizontales” – c.-à-d. la cohabitation et le mariage –, on relève de plus en plus de tentatives d’obtenir un droit de séjour par la reconnaissance abusive d’enfants. Ce phénomène résulte notamment du durcissement de la lutte contre les mariages et les cohabitations légales de complaisance, et du renforcement du cadre légal y afférent.

Le ministre explique qu’un enfant dont la filiation n’est établie qu’à l’égard d’un seul parent peut, sans aucun contrôle, être reconnu simplement et à tout moment par un tiers, moyennant le consentement de ce parent “attesté”.

Il peut s’agir de cas dans lesquels l’enfant ou l’auteur de la reconnaissance a une nationalité étrangère. En Belgique, cela concerne en particulier:

– les reconnaissances au profit de femmes: des femmes en situation de séjour irrégulière ou précaire qui sont mères d’un enfant né en Belgique et qui font reconnaître l’enfant par une personne disposant d’un droit de séjour en Belgique ou par un Belge;

– les reconnaissances au profit d’hommes (dans une moindre mesure), des hommes en situation de séjour irrégulière ou précaire qui reconnaissent un enfant, en général d’une mère belge ou d’une femme disposant d’un titre de séjour en Belgique.

Dans la pratique, il s’avère toutefois que la situation la plus courante est celle dans laquelle la mère et l’enfant sont des demandeurs d’asile déboutés qui séjournent en centre d’accueil.

Il est indiqué que l’établissement de la filiation peut avoir des répercussions sur le plan de l’acquisition de la nationalité et du droit de séjour, la législation existante se prêtant dès lors à la fraude. Le projet de loi à l’examen doit permettre de mieux lutter contre cette fraude,

om daar beter tegen op te treden. Dat blijkt uit de vaststellingen van diverse bevoegde instanties.

Omdat er geen specifiek wettelijk kader voorhanden is dat toelaat om krachtdadig op te treden tegen dit misbruik, tracht men deze strijd aan te gaan door een beroep te doen op het gemeen recht. Dit biedt evenwel onvoldoende zekerheid en volstaat niet.

Op preventief vlak rijst de vraag of de ambtenaar van de burgerlijke stand kan weigeren voor een erkenning een akte op te stellen. In het kader van het recht dat van toepassing was voordat de wet van 5 mei 2014 (de zogenaamde "meemoederwet") in werking trad, meende een bepaalde strekking in de rechtsleer dat een ambtenaar van de burgerlijke stand kon weigeren een akte op te stellen wanneer het duidelijk was dat er geen biologische band kon zijn tussen de erkenner en het te erkennen kind. Sommige ambtenaren van de burgerlijke stand handelden volgens deze opvatting. In de rechtsleer en bij de ambtenaren van de burgerlijke stand is er echter een meerderheid die meent dat zonder wettelijke grondslag die erkenning niet kan worden geweigerd. Het ziet ernaar uit dat deze opvatting veld wint.

Op strafrechtelijk en remediërend vlak wordt doorgaans aangenomen dat een frauduleuze erkenning van het vaderschap op vordering van het openbaar ministerie kan worden vernietigd op grond van artikel 138*bis*, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek. Krachtens dat artikel kan het openbaar ministerie optreden om de openbare orde te handhaven (in dit geval is sprake van misbruik van het recht, intellectuele fraude en wetsontduiking). Soms worden ook de artikelen 1383 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek (verbetering van akten van de burgerlijke stand) ingeroepen.

Wat het verblijfsrecht betreft, blijft het mogelijk valse verblijfsvergunningen in te trekken.

De minister legt vervolgens uit dat er in de praktijk ook samenwerkingsprotocollen worden gesloten tussen de parketten en de diensten van de burgerlijke stand, zoals in Oost-Vlaanderen. Ook worden er verenigingen opgericht die zorgen voor de opvang van slachtoffers van schijnhuwelijken en schijnwettelijke samenwoning. Men stelt echter vast dat deze oplossingen niet sluitend zijn en geen uniforme aanpak kunnen waarborgen.

Het is om die reden dat het wetsontwerp, in uitvoering van het regeerakkoord, de strijd tegen schijnerkenningen in het algemeen wil versterken en dit met respect voor het familiaal leven en ieders privacy. De minister wijst erop dat er in het bijzonder rekening moet worden gehouden met het feit dat er kinderen bij betrokken zijn.

ainsi qu'il ressort des constatations faites par diverses instances compétentes.

Vu l'absence de cadre légal spécifique pour lutter efficacement contre ces abus, on tente de s'attaquer au phénomène en recourant au droit commun. N'offrant pas une sécurité suffisante, celui-ci ne suffit toutefois pas.

Sur le plan préventif, la question se pose de savoir si l'officier de l'état civil peut refuser d'acter une reconnaissance. Dans le cadre du droit en vigueur avant la loi du 5 mai 2014 (loi sur la coparente), une tendance de la doctrine était d'estimer qu'un officier de l'état civil pouvait refuser de dresser un acte lorsqu'il était manifeste qu'il ne pouvait pas exister de lien biologique entre l'auteur de la reconnaissance et l'enfant. Certains officiers de l'état civil ont appliqué cette conception. La majeure partie de la doctrine ainsi que la majorité des officiers de l'état civil étaient toutefois d'avis qu'un refus sans base légale n'était pas possible. Cette conception semble avoir encore davantage cours à l'heure actuelle.

Sur le plan répressif/curatif, il est généralement admis qu'une reconnaissance frauduleuse de paternité peut être annulée sur réquisition du ministère public, sur la base de l'article 138*bis*, § 1^{er}, du Code judiciaire. Cette disposition permet au ministère public d'intervenir en vue du maintien de l'ordre public (dans ce cas-ci, abus du droit, fraude intellectuelle et fraude à la loi). Parfois, il est également fait appel aux articles 1383 et suivants du Code judiciaire (rectification d'actes de l'état civil). Toutefois, il y a peu de jurisprudence en la matière.

En ce qui concerne le droit de séjour, il reste possible de retirer de fausses cartes.

Le ministre indique ensuite que, dans la pratique, des protocoles de coopération sont également conclus entre les parquets et les services de l'état civil, notamment en Flandre orientale. Des associations sont également créées en vue d'accueillir les victimes de mariages et de cohabitations légales de complaisance. Force est cependant de constater que ces solutions manquent d'efficacité et ne garantissent pas une approche uniforme.

Aussi, en exécution de l'accord de gouvernement, le projet de loi entend-il renforcer la lutte contre les reconnaissances de complaisance en général, et ce, dans le respect de la vie familiale et de la vie privée de chacun. Le ministre souligne qu'il faut particulièrement tenir compte du fait que des enfants sont concernés.

Dit wetsontwerp voorziet dan ook in een aanpak op het niveau van het afstammingsrecht (preventief en curatief) en het strafrecht (repressief) die aansluit bij de maatregelen die reeds bestaan in het kader van de strijd tegen schijnhuwelijken en schijnwettelijke samenwoning, maar niettemin werden aangepast in het licht van de betrokkenheid van een kind.

De bevoegdheid om in eerste instantie de erkenning te akteren zal voortaan worden beperkt tot een vastgelegde groep ambtenaren van de burgerlijke stand; die bevoegdheid wordt uitsluitend toegekend aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de persoon die het kind erkent, de persoon die zijn voorafgaande toestemming moet verlenen, of het kind zelf zijn ingeschreven in het bevolkingsregister, het vreemdelingenregister of het wachtregister. Momenteel mag de persoon die een kind erkent, zich wenden tot eender welke ambtenaar van de burgerlijke stand en zelfs tot een notaris. De beperking tot de voormelde groep van ambtenaren van de burgerlijke stand beoogt "forum shopping" te voorkomen.

Voorts somt de op stapel staande wet de documenten op die moeten worden voorgelegd voor de erkenning van het kind. Er wordt ook voorzien in een aantal maatregelen met het oog op administratieve vereenvoudiging (zo zullen documenten in de mate van het mogelijke door de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf worden opgevraagd).

Voortaan kan de ambtenaar van de burgerlijke stand weigeren de erkenning in een akte te vermelden als hij vaststelt dat het om een frauduleuze erkenning gaat. In geval van een ernstig vermoeden in die zin, kan hij de vermelding van de erkenning in een akte twee maanden uitstellen teneinde het advies van de procureur des Konings in te winnen. Om de ambtenaar van de burgerlijke stand bij die controle te ondersteunen, zal een omzendbrief worden uitgewerkt; daarin zullen nauwkeurig een aantal aanwijzingen van fraude worden aangegeven, zoals dat al het geval is voor de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoning.

Als de ambtenaar weigert om de akte op te maken, moet hij zijn met redenen omklede beslissing onmiddellijk ter kennis brengen van de aangever en een afschrift hiervan, samen met een kopie van alle nuttige documenten overmaken aan de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waarin de weigering plaatsvond.

De minister onderstreept dat het wetsontwerp geenszins de erkenning wil bemoeilijken of onmogelijk maken voor socio-affectieve ouders die hun

Le projet de loi à l'examen prévoit dès lors d'agir au niveau du droit de la filiation (à titre préventif et curatif) et du droit pénal (sur le plan répressif), dans le prolongement des mesures qui existent déjà dans le cadre de la lutte contre les mariages de complaisance et les cohabitations légales de complaisance, celles-ci étant toutefois adaptées compte tenu de l'intervention d'un enfant.

La compétence de recevoir en premier lieu la reconnaissance sera dorénavant limitée à un cercle déterminé d'officiers de l'état civil, à savoir l'officier de l'état civil de la commune où la personne qui reconnaît, la personne qui doit donner le consentement préalable ou l'enfant est inscrite au registre de la population, au registre des étrangers ou au registre d'attente. Aujourd'hui, la personne qui reconnaît peut s'adresser à n'importe quel officier de l'état civil, voire même à un notaire. La limitation au cercle d'officiers de l'état civil évoqué vise à éviter le "forum shopping".

Par ailleurs, la loi énumérera les documents qui doivent être présentés pour la reconnaissance de l'enfant. Un certain nombre de mesures visant une simplification administrative sont également prévues (c'est ainsi que, dans la mesure du possible, les documents seront réclamés par l'officier de l'état civil même).

Désormais, le fonctionnaire de l'état civil pourra refuser de mentionner la reconnaissance dans un acte s'il constate qu'il s'agit d'une reconnaissance frauduleuse. En cas de grave présomption en ce sens, il peut postposer de deux mois la mention de la reconnaissance dans un acte afin de solliciter l'avis du procureur du Roi. Pour soutenir le fonctionnaire de l'état civil dans ce contrôle, une circulaire sera élaborée qui énumérera de manière précise un certain nombre d'éléments indiquant une fraude, comme c'est actuellement le cas pour les mariages et cohabitations légales de complaisance.

Si l'officier de l'état civil refuse de dresser l'acte, il doit notifier sans délai sa décision motivée au déclarant et en transmettre une copie, accompagnée d'une copie de tous documents utiles, au procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire dans lequel le refus a été exprimé.

Le ministre souligne que le projet de loi ne vise nullement à compliquer ou à empêcher la reconnaissance par des parents socio-affectifs qui veulent assumer leur

verantwoordelijkheid wensen op te nemen tegenover een kind waar zij geen biologische band mee hebben. Het gaat erom erkenningen te vermijden die gericht zijn op een verblijfsrechtelijk voordeel. Vandaar dat er, in navolging van het advies van de Raad van State, voor gekozen is om te spreken van “frauduleuze erkenningen”.

Voorts wordt uitgelegd dat, ingeval de ambtenaar van de burgerlijke stand weigert om een akte van erkenning op te maken, een gerechtelijk onderzoek naar het ouderschap kan worden gevoerd.

Daarnaast kunnen het openbaar ministerie, de moeder en het niet-ontvoogd kind dat minimaal twaalf jaar oud is, verzet aantekenen. Naar aanleiding van de rechterlijke beoordeling zal er een volle toetsing gebeuren in het licht van het belang van het kind. Dat belang van het kind is, overeenkomstig de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, de eerste overweging bij de vaststelling van een afstammingsband.

De ontworpen regelingen en de bestaande wetgeving huldigen het belang van het kind als leidend principe. Dat betekent onder meer het volgende.

— In geval van een frauduleuze erkenning is de vaststelling van de afstammingsband niet noodzakelijk in het belang van het kind (er zal dus steeds een concrete toetsing in het licht van het belang van het kind moeten gebeuren en daarom kunnen ook erkenningen door biologische ouders tegen het licht worden gehouden). Op grond van dat principe heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld dat een Staat de vaststelling van de afstammingsband ten opzichte van de biologische vader mag verhinderen indien de rechtbank *in concreto* heeft vastgesteld dat de vestiging van de afstammingsband strijdig zou zijn met het belang van het kind.

— Een kind mag geen dubbelzijdige afstammingsband hebben ten opzichte van zijn beide biologische ouders indien daaruit zou blijken dat er tussen diens ouders een absoluut huwelijksbeletsel bestaat (dat is reeds vandaag wettelijk bepaald). In het licht van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof moet de rechtbank echter alsnog de mogelijkheid hebben om afstamming vast te stellen als dit in het belang van het kind is.

De vaststelling van de afstamming ten aanzien van de biologische ouder is eveneens beperkt als het kind is verwekt ten gevolge van een verkrachting (art. 329bis, § 2, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek). De wetgever heeft geoordeeld dat in dat geval het vaststellen van de afstamming strijdig is met het belang van het kind.

paternité/co-maternité vis-à-vis d'un enfant avec lequel ils n'ont pas de lien de filiation biologique. Il s'agit d'éviter les reconnaissances visant l'obtention d'un avantage en matière de séjour. C'est la raison pour laquelle il a été décidé, dans la foulée de l'avis du Conseil d'État, de parler de “reconnaissances frauduleuses”.

Le ministre explique ensuite que, si l'officier de l'état civil refuse de dresser un acte de reconnaissance, une enquête judiciaire peut être menée au sujet de la parentalité.

Le ministère public, la mère et l'enfant non émancipé d'au moins douze ans peuvent en outre faire opposition. À la suite de l'appréciation judiciaire, le juge procédera à un contrôle complet, à la lumière de l'intérêt de l'enfant. Conformément à la jurisprudence de la Cour constitutionnelle et de la Cour européenne des droits de l'homme, l'intérêt de l'enfant est pris en considération de manière primordiale dans l'établissement d'un lien de filiation.

Les réglementations en projet et la législation existante consacrent l'intérêt de l'enfant en tant que principe directeur. Cela signifie notamment ce qui suit:

— En cas de reconnaissance frauduleuse, l'établissement du lien de filiation n'est pas nécessairement dans l'intérêt de l'enfant (un contrôle concret devra donc être opéré au regard de l'intérêt de l'enfant, raison pour laquelle certaines reconnaissances par les parents biologiques peuvent être examinées). Sur la base de ce principe, la Cour européenne des droits de l'homme a estimé qu'un État pouvait empêcher l'établissement d'un lien de filiation à l'égard du père biologique lorsque le tribunal a concrètement constaté que l'établissement de ce lien de filiation serait contraire à l'intérêt de l'enfant.

— Un enfant ne peut avoir de double lien de filiation à l'égard de ses deux parents biologiques s'il apparaît qu'il existe entre les deux parents un empêchement à mariage absolu (la loi le dispose d'ores et déjà). À la lumière de la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, le tribunal doit toutefois se réserver la possibilité de constater une filiation si tel est l'intérêt de l'enfant.

L'établissement de la filiation par rapport au parent biologique et également limité si l'enfant a été conçu suite à un viol (art. 329bis, § 2, al. 4, du Code civil). Le législateur a estimé que l'établissement de la filiation dans ce cas était contraire à l'intérêt de l'enfant.

Als degene van wie de afstammingsband al is vastgesteld, weigert zijn toestemming te verlenen, moet degene die het kind wil erkennen zich tot de familierechtbank wenden, die het belang van het kind zal nagaan (art. 329*bis*, § 2, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek). De weigering is immers een teken dat de betrokkene niet de ouder van het kind is of dat de vaststelling van de afstamming strijdig is met het belang van het kind.

Voortaan moet de procureur des Konings eveneens de nietigheid van de frauduleuze erkenning vorderen. In het nieuwe artikel 330/3 van het Burgerlijk Wetboek werd hiertoe een expliciete wettelijke basis opgenomen.

Bovendien wordt de frauduleuze erkenning ook strafbaar. Wie een kind erkent of zijn voorafgaande toestemming met het oog op de erkenning van een kind verleent, en dat doet met de loutere bedoeling een voordeel te verkrijgen inzake verblijfsrecht, zal strafbaar zijn. De rechter die de veroordeling wegens frauduleuze erkenning uitspreekt zal eveneens de nietigheid van de erkenning kunnen uitspreken.

Naar analogie met de regels inzake schijnhuwelijken en schijnwettelijke samenwoning (koninklijk besluit van 28 februari 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 1992), zal tevens een koninklijk besluit worden voorbereid teneinde het nationaal register aan te vullen met de gegevens betreffende de frauduleuze erkenningen.

De regeling blijft beperkt tot frauduleuze erkenningen omdat in tegenstelling tot de andere wijzen waarop een afstammingsband kan worden vastgesteld, de erkenning actueel enkel een formele wilsuiting vereist. In het kader van een gerechtelijk onderzoek naar ouderschap is fraude *quasi* uitgesloten, aangezien het bewijs geleverd moet worden van een sociale of biologische band en de rechter de vaststelling kan toetsen aan het belang van het kind. Het wetsontwerp vult om die reden de kring van personen die de toets aan het belang van het kind kunnen openen aan met het openbaar ministerie. Voor de vaststelling van een afstammingsband ten gevolge van het huwelijk met de moeder bestaat er langs vaderszijde en meemoederszijde reeds een mechanisme, nl. de controle in het kader van de huwelijksluiting (schijnhuwelijk). De Raad van State geeft aan dat ook de moeder bij haar een kind kan laten verwekken louter met het oog op de verkrijging van een verblijfsrechtelijk voordeel. De vaststelling van de afstamming langs moederszijde gebeurt in België automatisch (*mater semper certa est*-regel). Deze situatie is echter niet te vergelijken met de erkenning die louter een wilsuiting vergt en de verwekking van een kind door een man of door medisch begeleide voortplanting. De moeder moet

Si la personne par rapport à laquelle le lien de filiation est déjà établi refuse de donner son consentement, la personne qui reconnaît doit s'adresser au tribunal de la famille qui contrôlera l'intérêt de l'enfant (art. 329*bis*, § 2, al. 3, du Code civil). En effet, le refus est une indication que l'intéressé n'est pas le parent de l'enfant ou que l'établissement de la filiation est contraire à l'intérêt de l'enfant.

Dorénavant, le procureur du Roi devra également requérir la nullité de la reconnaissance frauduleuse. Une base légale a expressément été inscrite à cet effet dans le nouvel article 330/3 du Code civil.

De plus, la reconnaissance frauduleuse sera également incriminée. Quiconque reconnaît un enfant ou donnera son consentement préalable à la reconnaissance d'un enfant, dans le seul but de procurer un avantage en matière de droit de séjour, sera punissable. Le juge qui procédera à une condamnation pour cause de reconnaissance frauduleuse pourra également prononcer la nullité de la reconnaissance.

Par analogie avec les règles qui existent en matière de mariages et cohabitations légales de complaisance (arrêté royal du 28 février 2014 modifiant l'arrêté royal du 16 juillet 1992), un arrêté royal sera également préparé afin de compléter le Registre national avec des données relatives aux reconnaissances frauduleuses.

La mesure est limitée aux reconnaissances frauduleuses, dès lors qu'à l'inverse des autres modes d'établissement d'un lien de filiation, la reconnaissance ne requiert actuellement qu'une volonté exprimée de façon formelle. Dans le cadre d'une action en recherche de paternité, la fraude est quasi exclue, étant donné qu'il y a lieu d'apporter la preuve d'un lien social ou biologique et que le juge peut apprécier cette constatation au regard de l'intérêt de l'enfant. C'est la raison pour laquelle le projet de loi élargit au ministère public le cercle des personnes qui peuvent demander un contrôle dans l'intérêt de l'enfant. Il existe déjà un mécanisme pour l'établissement d'une filiation paternelle ou à l'égard de la coparente à la suite du mariage avec la mère, à savoir le contrôle dans le cadre du mariage (mariage de complaisance). Le Conseil d'État indique que la mère peut également concevoir un enfant dans le seul but d'obtenir un avantage en matière de séjour. En Belgique, la filiation maternelle est automatique (selon le principe *mater semper certa est*). Cette situation n'est toutefois pas comparable à la reconnaissance qui requiert uniquement une volonté et à la conception d'un enfant par un homme ou une procréation médicalement assistée. La mère doit en effet porter l'enfant et le mettre au

het kind immers dragen en baren. Dit wetsontwerp beoogt niet te raken aan de mater *semper certa est*-regel.

Ook op het vlak van het internationaal privaatrecht zal dit wetsontwerp gevolgen hebben. Er kunnen zich immers verschillende situaties voordoen:

- ofwel een erkenning in België van een kind met een vreemde nationaliteit door een Belg of een persoon met een vreemde nationaliteit die over een duurzame verblijfstitel beschikt;
- ofwel een erkenning in België van een Belgisch kind of een kind met een vreemde nationaliteit dat over een duurzame verblijfstitel beschikt door een erkenner met een vreemde nationaliteit;
- ofwel een erkenning gedaan in het buitenland.

Het Belgisch Wetboek van internationaal privaatrecht voorziet op dit ogenblik dat de erkenning gedaan door een persoon met een vreemde nationaliteit niet beheerst wordt door het Belgische recht, maar door het recht waarvan hij de nationaliteit heeft (art. 62, § 1 WIPR).

Door de creatie van een voorrangregel in het nieuwe artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek m.b.t. de definitie van frauduleuze erkenningen zal de ambtenaar van de burgerlijke stand of de consulaire ambtenaar deze bepalingen ook moeten toepassen ingeval de vaststelling van de afstamming een verblijfsrechtelijk gevolg kan hebben voor één van de betrokken partijen en dit overeenkomstig artikel 20, eerste lid van het Wetboek internationaal privaatrecht. Artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek is als voorrangregel ook toepasselijk op buitenlandse erkenningen zoals wordt bepaald in de artikelen 31 en 27, § 1, van het Wetboek internationaal privaatrecht.

De wet zal van toepassing zijn op alle erkenningen waarvan de aangifte wordt gedaan na de inwerkingtreding ervan en op de nieuwe vorderingen tot onderzoek naar het moederschap, vaderschap of meemoederschap die in eerste aanleg worden ingediend na de inwerkingtreding ervan.

B. Inleidende uiteenzetting van het wetsvoorstel (DOC 54 0863)

Er wordt verwezen naar de toelichting.

monde. Le projet de loi à l'examen ne vise pas à modifier le principe *mater semper certa est*.

De même, le projet de loi à l'examen aura des répercussions sur le droit international privé. Différentes situations peuvent en effet se présenter:

- soit une reconnaissance en Belgique, par un Belge ou une personne possédant un titre de séjour durable, d'un enfant de nationalité étrangère;
- soit une reconnaissance en Belgique d'un enfant belge ou d'un enfant possédant un titre de séjour durable par une personne de nationalité étrangère;
- soit une reconnaissance à l'étranger.

Le Code belge de droit international privé prévoit actuellement que la reconnaissance par une personne de nationalité étrangère n'est pas régie par le droit belge, mais par le droit de l'État dont celle-ci a la nationalité (article 62, § 1^{er}, du Code de droit international privé).

La création d'une règle d'application nécessaire, telle que prévue dans le nouvel article 330/1 du Code civil concernant la définition des reconnaissances frauduleuses, obligera l'officier de l'état civil ou l'agent consulaire de l'état civil à appliquer également ces dispositions chaque fois que l'établissement d'un lien de filiation pourrait avoir des conséquences sur le statut migratoire d'une des personnes concernées, conformément à l'article 20, alinéa 1^{er}, du Code de droit international privé. L'article 330/1 du Code civil constitue une règle d'application nécessaire qui s'appliquera également aux reconnaissances étrangères, comme le stipulent les articles 31 et 27, alinéa 1^{er}, du Code de droit international privé.

Cette loi s'appliquera à toutes les reconnaissances dont la déclaration sera faite après son entrée en vigueur et aux nouvelles actions relatives à la recherche de maternité, de paternité ou de comaternité qui seront introduites pour la première fois après son entrée en vigueur.

B. Exposé introductif de la proposition de loi (DOC 54 0863)

Il est renvoyé aux développements de la proposition de loi.

II. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Goedele Uyttersprot (N-VA) onderschrijft de krachtlijnen van het voorliggende wetsontwerp dat zal toelaten om de strijd tegen frauduleuze erkenningen op doeltreffende wijze aan te pakken. Zij wijst erop dat er in de praktijk soms extreme situaties vastgesteld worden (bij wijze van illustratie geeft zij het voorbeeld van een dossier waarin één persoon maar liefst achttien kinderen erkende).

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) sluit zich aan bij de vorige spreekster. Tot nu was de aanpak van frauduleuze erkenningen reactief, wat niet ideaal is.

De spreekster wenst dat de minister toelicht in welke mate de belangen van de betrokken minderjarige zullen worden gewaarborgd in het kader van de strafrechtelijke procedure. In de ontworpen bepalingen (zie de wijziging van artikel 79*quater* van de Vreemdelingenwet) wordt voorzien dat het openbaar ministerie het kind gedwongen kan laten tussenkomen. Is het niet aangewezen dat het kind sowieso tussenkomt? Ook vraagt zij of er niet moet worden voorzien in de tussenkomst van de ouder die te goeder trouw zijn instemming heeft gegeven?

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) wijst erop dat ons land in 1974 een migratiestop heeft ingevoerd, waardoor men sedertdien andere kanalen heeft proberen te vinden om verblijfsrecht in België te verwerven. Een van die kanalen is de gezinsvorming. De mogelijkheden die de wet op dat punt biedt, worden soms misbruikt en sinds een aantal jaren stelt men ook vast dat er een toename is van fraude met betrekking tot de erkenning van kinderen. Dat gaat soms erg ver, in extreme gevallen worden er zelfs kinderen verwekt louter en alleen met het oog op het verwerven van een verblijfsrecht. Die fraude moet bestreden worden. *Mevrouw Lanjri* vestigt er ook de aandacht op dat het steeds meer voorvalt dat vrouwen het slachtoffer worden van dergelijke frauduleuze praktijken. Dit moet dringend worden aangepakt, in het bijzonder gelet op de zwakke positie van het betrokken minderjarig kind.

De spreekster ziet een aantal positieve aspecten in het wetsontwerp. In dat verband verwijst zij naar de toepassing van de Belgische wet voor de erkenning (overeenkomstig artikel 62 van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht).

Ten slotte vraagt *mevrouw Lanjri* of het klopt dat het niet de ambtenaar van de burgerlijke stand toekomt om het hoger belang van het kind te beoordelen. Dat is immers een complexe taak, die de rechter toevalt.

II — DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Goedele Uyttersprot (N-VA) souscrit aux lignes directrices de la proposition de loi à l'examen, qui permettra de lutter efficacement contre les reconnaissances frauduleuses. Elle indique que des cas extrêmes sont parfois observés en pratique (elle cite comme exemple un dossier dans lequel une personne avait reconnu pas moins de dix-huit enfants).

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) se rallie aux propos de l'intervenante précédente. Jusqu'à présent, la lutte contre les reconnaissances frauduleuses était réactive, ce qui n'était pas l'idéal.

L'intervenante souhaite que le ministre explique dans quelle mesure les intérêts des mineurs concernés seront garantis dans le cadre de la procédure pénale. Les dispositions en projet (comme la modification de l'article 79*quater* de la loi relative aux étrangers) permettront au ministère public d'appeler en intervention forcée les mineurs concernés. N'est-il cependant pas préférable de faire intervenir systématiquement les mineurs concernés? Elle se demande également s'il ne faudrait pas prévoir l'intervention obligatoire du parent qui a donné de bonne foi son consentement.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) fait observer qu'en 1974, notre pays a décrété un arrêt de l'immigration, si bien que depuis on a tenté de trouver d'autres canaux afin d'obtenir un droit de séjour en Belgique. La constitution de famille constitue l'un de ces canaux. Les possibilités offertes dans ce domaine par la loi donnent quelquefois lieu à des abus et on constate, depuis quelques années, une augmentation des cas de fraude en matière de reconnaissance d'enfants. Cela va quelquefois très loin, étant donné que dans des cas extrêmes, des enfants sont conçus dans le seul but d'obtenir un droit de séjour. Il faut lutter contre cette fraude. *Mme Lanjri* fait également observer qu'il est de plus en plus fréquent que des femmes soient victimes de telles pratiques frauduleuses. Il s'impose d'intervenir d'urgence, en particulier compte tenu de la position de faiblesse de l'enfant mineur concerné.

L'intervenante estime que le projet de loi présente un certain nombre de points positifs. À cet égard, elle renvoie à l'application de la loi belge relative à la reconnaissance (conformément à l'article 62 du Code de droit international privé).

Enfin, *Mme Lanjri* demande confirmation que l'officier de l'état civil n'est pas la personne qui devra vérifier l'intérêt supérieur de l'enfant. C'est en effet une mission complexe qui doit revenir au juge.

Wat zal er, wat de rechtspleging betreft, bij een burgerlijke procedure gebeuren in geval van weigering zowel in eerste aanleg als in beroep? Zal dan een strafrechtsprocedure worden ingeleid? *Quid* met het verband tussen de burgerlijke en de strafrechtelijke procedure in die situatie? Hoe kan ervoor worden gezorgd dat de procedure zo vlot mogelijk verloopt, en dat de personen die schuldig zijn aan een frauduleuze erkenning, worden gestraft? De spreekster hoopt dat de parketten van deze wetgeving een prioriteit zullen maken.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vindt dat men heel waakzaam moet zijn voor dergelijke frauduleuze erkenningen. Bestaan er in dat verband statistische gegevens?

Niettemin moet omzichtigheid aan de dag worden gelegd. De Raad van State heeft immers bepaalde opmerkingen geformuleerd. Ten eerste acht de Raad van State het wetsontwerp mogelijkwijze strijdig met artikel 22*bis* van de Grondwet en met artikel 3, § 1, van het Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989, aangezien de tekst niet preciseert dat het hoger belang van het kind primeert bij de erkenningsbeslissing. Het Grondwettelijk Hof dreigt daaraan te tillen, gelet op zijn eerdere rechtspraak.

Zelfs als de biologische band vaststaat, kan de erkenning overigens worden vernietigd. Ook daarin schuilt volgens de Raad van State een probleem: "Louter de strijd tegen het onterecht verkrijgen van voordelen inzake het verblijf op het Belgisch grondgebied kan op zich, los dus van iedere andere overweging die steunt op het belang van het kind, immers niet rechtvaardigen dat wordt verhinderd dat een afstamming wordt vastgesteld die met de biologische verwantschap overeenstemt." (DOC 54 2529/001, blz. 67). Hoe valt het bewijs aan te reiken voor situaties waarbij een kind louter met het oog op de verkrijging van de Belgische nationaliteit is verwekt?

Mevrouw Karine Lalieux (PS) geeft aan dat dit wetsontwerp de Grondwet schendt en voorziet in instrumenten die niet in verhouding staan tot het nagestreefde doel.

Het hoger belang van het kind zou moeten primeren en niet op andere bepalingen mogen stuiten. In deze tekst wordt geen rekening gehouden met het hoger belang van het kind. De beoordelingsbevoegdheid die de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt gegeven, kan rampzalige gevolgen hebben voor het kind.

De gevallen van huwelijk en wettelijke samenwoning zijn anders dan erkenning met het oog op de vaststelling van de afstamming. Als een huwelijk of wettelijke samenwoning wordt geweigerd of nietig verklaard, is het

Par ailleurs, en matière de procédures, que se passe-t-il en cas de refus en premier degré et en degré d'appel dans le cadre de la procédure civile? Une procédure pénale va-t-elle être entamée? *Quid* du lien entre la procédure civile et la procédure pénale dans cette situation? Comment faire en sorte que la procédure soit la plus souple possible et que les personnes coupables de reconnaissances frauduleuses soient sanctionnées? L'oratrice espère que les parquets feront de cette législation une priorité.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) est d'avis qu'il faut être très attentif à ces types de reconnaissances frauduleuses. Existe-t-il des statistiques à cet égard?

Il faut cependant faire preuve de prudence. Le Conseil d'État a fait certaines remarques. Premièrement, le Conseil d'État est d'avis que le projet de loi serait contraire à l'article 22*bis* de la Constitution et à l'article 3, § 1^{er}, de la Convention relative aux droits de l'enfant du 20 novembre 1989, en raison du fait que le texte ne précise pas que l'intérêt supérieur de l'enfant est primordial dans le cadre de la décision de reconnaissance. Il y a un risque que la Cour constitutionnelle y voit un problème, en particulier au vu de sa jurisprudence.

Par ailleurs, même si le lien biologique peut être prouvé, il est possible d'annuler la reconnaissance. Le Conseil d'État y voit aussi un problème: "le seul souci de lutter contre l'obtention d'avantages indus en matière de séjour sur le territoire belge ne peut, en soi, abstraction faite de toute autre considération fondée sur l'intérêt de l'enfant, justifier qu'il soit fait obstacle à l'établissement d'une filiation correspondant à la filiation biologique." (DOC 54 2529/001, p. 67). Comment pourrait-on prouver des situations où un enfant est conçu dans un seul but d'obtenir la nationalité belge?

Mme Karine Lalieux (PS) est d'avis que ce projet de loi viole la Constitution et utilise des outils disproportionnés par rapport à l'objectif poursuivi.

L'intérêt supérieur de l'enfant devrait être primordial et ne pas entrer en confrontation avec d'autres dispositions. Ici, l'intérêt supérieur de l'enfant n'est pas pris en considération. Le pouvoir d'appréciation laissé à l'officier d'état civil peut avoir des conséquences dramatiques pour l'enfant.

Les cas des mariages et des cohabitations légales sont différents des reconnaissances en vue d'établir un lien de filiation. En cas de refus, ou d'annulation de mariage ou de cohabitation, la conséquence est la

gevolg dat die relatie niet wordt bekrachtigd. De uitbreiding van die bepalingen tot de erkenning houdt echter een reeks mogelijk ernstige gevolgen voor het kind in.

Het wetsontwerp lijkt niet te willen raken aan de mogelijkheid dat iemand een kind erkent louter op grond van sociaal-affectieve relaties. Maar hoe kan het verschil worden bepaald? Het bewijs dat er geen enkele affectieve band is tussen de persoon die het kind erkent en het kind zelf, is moeilijk te leveren. Op basis van welke elementen zal de ambtenaar kunnen oordelen? Men geeft hem dus de bevoegdheid om te oordelen over het bezit van een staat en hij verandert bijna in rechter, of zelfs in speurder, zonder dat hem – gelukkig maar – de bevoegdheden worden verleend om dergelijke elementen te beoordelen. Voorts is dat heel tegenstrijdig met de verantwoording in de tekst om de inoverwegingneming van het belang van het kind niet aan te geven.

Tot op heden verwittigen de gemeenten het parket, dat onderzoek verricht met het oog op de nietigverklaring van de erkenning. Hoeveel nietigverklaringen door het parket zijn er geweest? Komen gevallen van frauduleuze erkenning zo vaak voor?

Volgens de bepalingen van het wetsontwerp blijkt het mogelijk de erkenning te weigeren of nietig te verklaren, louter omdat het gaat om een erkenning met het oog op een verblijf, zelfs als de kandidaat-ouder het bewijs van zijn biologische afstamming zou leveren. Is dat de bedoeling van de indieners van het wetsontwerp? Overigens moet ook rekening worden gehouden met de overweging ter zake van de Raad van State, die stelt dat op buitensporige wijze aan de inoverwegingneming van het belang van het kind afbreuk wordt gedaan, als “louter de strijd tegen het onterecht verkrijgen van voordelen inzake het verblijf op het Belgisch grondgebied” de weigering van de afstammingsband met zich kan brengen.

Wat de wijzigingen aan het Consulair Wetboek betreft: onze consulaire posten zijn duidelijk tegen dergelijke problemen opgewassen. Het is echter moeilijk ze te kwantificeren en de rechtspraak op dat gebied is kennelijk heel beperkt.

Toch kan men zich terecht de vraag stellen of het hier gekozen middel wel het juiste is. Waarom veeleer werken via het Consulair Wetboek en het Burgerlijk Wetboek dan via de migratiewetgeving? Heel concreet: de consulaire posten kunnen in geval van argwaan bijvoorbeeld geen gebruik maken van DNA-tests. Het wetsontwerp beperkt ook de armslag van de posten.

De heer Benoit Hellings (Ecolo-Groen) benadrukt dat het ontoelaatbaar is een kind te gebruiken om zich een verblijfsrecht in België te waarborgen. In bepaalde

non-consécration du mariage. Or, le fait d'étendre ces dispositions aux reconnaissances implique une série de conséquences potentiellement graves pour l'enfant.

Le projet de loi semble vouloir ne pas toucher à la possibilité pour quelqu'un de reconnaître un enfant sur base uniquement de relations socio-affectives. Cependant, comment est-il possible de faire la différence? La preuve qu'il n'y a aucun lien affectif entre la personne qui reconnaît l'enfant et ce dernier est difficile à amener. Sur quels éléments l'officier pourra-t-il en juger? On lui confie donc le pouvoir d'apprécier de la possession d'état, il se mue presque en juge voire en un enquêteur, sans lui accorder fort heureusement, les pouvoirs pour apprécier de tels éléments. C'est par ailleurs très contradictoire par rapport à la justification donnée pour ne pas indiquer la considération de l'intérêt de l'enfant dans le texte.

A ce jour, les communes avertissent le parquet qui mène des enquêtes en vue d'annuler les reconnaissances. Combien y a-t-il eu d'annulations par le parquet? Est-ce que les cas de reconnaissances frauduleuses sont si fréquents?

Selon les dispositions en projet, il paraît possible de refuser la reconnaissance ou d'annuler de la reconnaissance pour le seul motif qu'il s'agit d'une reconnaissance effectuée à des fins de séjour alors même que le candidat à la parentalité apporterait la preuve de sa filiation biologique. Est-ce voulu par les auteurs du projet de loi? Par ailleurs, il faut avoir égard aux considérations du Conseil d'État sur cette question qui estime qu'il est porté atteinte de manière disproportionnée à la prise en considération de l'intérêt de l'enfant dans ce cas, si le seul souci de lutter contre l'obtention d'avantages indus en matière de séjour sur le territoire belge peut entraîner le refus du lien de la filiation.

En ce qui concerne les modifications relatives au Code consulaire, nos postes consulaires font visiblement face à de tels problèmes. Il est cependant difficile de les quantifier et la jurisprudence en la matière semble bien maigre.

Cependant, on peut légitimement se poser la question de savoir si le moyen choisi ici est le bon. Pourquoi passer par le Code consulaire et le Code civil plutôt que par les lois sur les migrations? Par exemple, très concrètement, les postes consulaires ne peuvent pas faire appel aux tests ADN en cas de suspicion. Cette loi restreint également le champ d'action des postes.

M. Benoit Hellings (Ecolo-Groen) souligne qu'il est inadmissible d'utiliser un enfant pour se garantir un droit de séjour en Belgique. Dans certains cas, c'est

gevallen is het een echte deal, waarvan de vrouwen vaak het slachtoffer zijn. Voorts heeft elk kind recht op ouders, en het hoger belang van het kind moet in alle aangelegenheden primeren; de spreker haalt het geval aan van een zwangere vrouw zonder papieren die haar kind laat erkennen door een Belgische vader die niet noodzakelijkerwijs de biologische vader is. Die stap zal de Belgische nationaliteit verlenen aan het kind, en het zal zo dus veel meer kansen krijgen. Welk misdrijf pleegt de vrouw, en welke fout begaat het kind? Zal, indien de rechter het vaderschap intrekt, het kind niet eveneens worden benadeeld? *Quid* met de psychologische impact voor het kind? *Quid* met zijn sociale evolutie?

Men heeft het hoofdzakelijk over arme gezinnen, vaak eenoudergezinnen met een ongehuwde moeder. Het feit dat er een vader is, kan een belangrijke economische impact hebben voor het kind. Indien het kind een vader heeft, kan eventueel een erkenning inzake onderhoudsgeld plaatsvinden. Is met die gevallen rekening gehouden om de rechter de mogelijkheid te bieden de economische impact in te schatten, meer bepaald voor het kind?

De minister geeft eerst aan dat de minderjarige zowel bij de burgerlijke procedure als bij de strafrechtspleging wordt vertegenwoordigd door zijn wettelijke vertegenwoordiger. Zo niet, zal een voogd *ad hoc* worden aangewezen op verzoek van elke partij die bij de zaak belang heeft, dan wel op verzoek van de procureur des Konings. Het wetsontwerp voorziet in een wijziging van artikel 79quater van de wet van 15 december 1980, dat verwijst naar artikel 331sexies van het Burgerlijk Wetboek. Volgens het wetsontwerp handelt de minderjarige facultatief, niet verplicht, in het geding. Zodra het 12 jaar oud is, kan het kind echter zelf het onderzoek naar vaderschap instellen; vóór die leeftijd kan de partner dat nog altijd doen.

Artikel 79quater voorziet dat het openbaar ministerie de erkenner, de persoon die toestemt in de erkenning of het kind dat niet aanwezig is in het geding, gedwongen kan tussen laten komen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand is niet belast met het onderzoek naar het belang van het kind. Hij moet dus op grond van de stukken oordelen. Hij moet dat doen met de nodige wijsheid. Hij kan een beroep doen op een advies van het parket, dat daartoe beschikt over twee tot ten hoogste vijf maanden. Er bestaat dus een redelijke rechtsbescherming. Zo de ambtenaar van de burgerlijke stand de erkenning weigert, kan bij de rechtbank een onderzoek naar vaderschap worden ingesteld. Voor de rechter wordt dus wel degelijk met het belang van het kind rekening gehouden. Het feit dat de erkenning niet langer noodzakelijk aan de biologische

un vrai marché dont sont souvent victimes les femmes. Par ailleurs, tout enfant a droit à des parents et l'intérêt supérieur de l'enfant doit primer en toute matière. L'orateur prend le cas d'une femme enceinte sans papier qui fait reconnaître son enfant par un père belge qui n'est pas forcément le père biologique. Cela donnera la nationalité belge à l'enfant, et donc beaucoup plus de chances. Quel est le crime commis par la mère et quelle est la faute commise par l'enfant? Si le juge retire la paternité, l'enfant ne sera-t-il pas aussi pénalisé? Quid de l'impact psychologique pour l'enfant? Quid de son évolution sociale?

On parle essentiellement de familles pauvres, qui sont souvent des familles monoparentales avec des mères célibataires. Le fait d'avoir un père ou pas peut avoir un impact économique important pour l'enfant. Si l'enfant a un père, il peut y avoir éventuellement une reconnaissance de contribution alimentaire. A-t-on tenu compte de ces cas-là pour permettre au juge de mesurer l'impact économique en particulier pour l'enfant?

Le ministre indique tout d'abord que le mineur est représenté tant dans la procédure civile que pénale par son représentant légal. A défaut, un tuteur *ad hoc* sera désigné à la demande de toute partie ayant un intérêt à la cause ou du procureur du Roi. Le projet de loi prévoit une modification de l'article 79quater de la loi du 15 décembre 1980 qui réfère à l'article 331sexies du Code civil. L'intervention du mineur est une faculté, pas une obligation selon le projet de loi. Cependant, dès ses 12 ans, l'enfant peut faire ouvrir lui-même la demande en recherche de paternité, et, avant cet âge, c'est le partenaire qui peut toujours le faire.

L'article 79quater prévoit que le ministère public peut appeler en intervention forcée l'auteur de la reconnaissance, la personne qui consent à la reconnaissance ou l'enfant qui n'est pas présent à la cause.

L'officier de l'état civil n'est pas en charge de l'enquête sur l'intérêt de l'enfant. Il doit donc juger sur base des pièces. Il doit faire cela avec la sagesse nécessaire. Il peut faire appel à un avis du parquet, qui a de 2 mois à 5 mois maximum pour ce faire. Il y a donc une protection juridique raisonnable. En cas de refus de la reconnaissance par l'officier de l'état civil, une procédure de recherche de paternité peut être intentée devant le tribunal de la famille. L'intérêt de l'enfant est donc bien pris en considération devant le juge. Le fait que la reconnaissance n'est plus nécessairement liée au lien biologique est une énorme avancée dans notre

band is gekoppeld, is een enorme stap vooruit in ons recht, dat misschien niet voor de ambtenaar van de burgerlijke stand meespeelt, maar wel degelijk voor de rechtbank.

Wat de strafbare poging betreft, is de tekst duidelijk: de poging tot het wanbedrijf wordt strafbaar gesteld (art. 79ter-bis, § 2). Na een burgerlijke procedure die afsluit op een weigering tot vaststelling van een afstammingsband wordt niet automatisch een strafprocedure opgestart. Op grond van artikel 764, eerste lid, 1° en 3° van het Gerechtelijk Wetboek is het openbaar ministerie betrokken in de procedure voor de burgerlijke rechtbank. Het staat het parket vrij om op dat moment de strafvordering in te stellen op basis van artikel 79quater.

Voorts geeft de minister aan dat er beslist is het verblijfsrecht niet los te koppelen van de vaststelling van de afstammingsband. Mocht voor een andere regeling gekozen zijn, dan zou de ambtenaar van de burgerlijke stand niet beschikken over preventieve middelen om frauduleuze erkenning te voorkomen. Dergelijke preventieve actie heeft in uiterste gevallen immers een ontradend effect. Dit is dus een verstandige en passende regeling.

Het is mogelijk dat een kind dat de nationaliteit verkregen heeft door erkenning, die nationaliteit niet verwerft of achteraf verliest in het kader van een gerechtelijke fase. Hoe dan ook kan het kind door een dergelijke beslissing niet staatloos worden. Het is moeilijk aanvaardbaar dat een erkenning die wordt gedaan voor een verblijfsrecht tot gevolg heeft dat een kind de Belgische nationaliteit verwerft die het anders in geen geval zou hebben verkregen. Artikel 336 van het Burgerlijk Wetboek biedt het kind de mogelijkheid zelfs zonder erkenning een onderhoudsuitkering aan te vragen, bijvoorbeeld wanneer het gaat om het biologisch kind dat door de vader niet is erkend. De partner van de betrokken ouder kan bovendien te allen tijde een gerechtelijk onderzoek naar ouderschap opstarten; het kind kan dit ook zelf doen zodra het 12 jaar geworden is.

droit, qui ne joue peut être pas devant l'officier de l'état civil mais bien devant le tribunal.

En ce qui concerne la tentative punissable, le texte est clair: la tentative du délit est incriminée (article 79ter-bis, § 2). A l'issue d'une procédure civile se clôturant par un refus de constater un lien de filiation, une procédure pénale ne sera pas démarrée automatiquement. Sur base de l'article 764, alinéa 1^{er}, 1° et 3° du Code judiciaire, le ministère public est impliqué dans la procédure devant le tribunal civil. À ce moment, le parquet est libre d'engager l'action publique sur la base de l'article 79quater.

Le ministre précise en outre qu'il a été décidé de ne pas dissocier le droit de séjour de l'établissement du lien de filiation. Si une autre piste avait été choisie, l'officier de l'état civil n'aurait pas disposé d'un moyen préventif pour empêcher une reconnaissance frauduleuse. Un tel moyen préventif comporte un effet dissuasif dans des cas extrêmes. Il s'agit donc d'une piste sage et opportune.

Il est possible qu'un enfant, qui aurait obtenu la nationalité belge par reconnaissance, ne l'acquière pas ou la perde ultérieurement dans le cadre d'une phase judiciaire. En aucun cas, l'enfant ne pourrait devenir apatride par une telle décision. Il est difficile d'accepter qu'une reconnaissance faite en fonction d'un droit de séjour ait comme conséquence qu'un enfant acquiert la nationalité belge qu'il n'aurait obtenue en aucun cas autrement. L'article 336 du Code civil permet à l'enfant de demander une pension alimentaire même sans reconnaissance, par exemple s'il s'agit de l'enfant biologique que le père n'a pas reconnu. En outre, le partenaire du parent en question peut toujours ouvrir une procédure en reconnaissance. L'enfant peut aussi le faire lui-même à partir de 12 ans.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Art. 1

Dit artikel bepaalt de constitutionele bevoegdheidsgrondslag.

Er worden geen opmerkingen over gemaakt.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2 tot 6

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 7 tot 9

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Art. 10 en 11

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens aangenomen met 10 tegen 2 stemmen.

Art. 12

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

CHAPITRE 1^{ER}

Disposition générale

Art. 1^{er}

Cet article précise le fondement constitutionnel en matière de compétence.

Il ne fait l'objet d'aucune observation.

L'article 1^{er} est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 2

Modifications du Code civil

Art. 2 à 6

Ces articles ne font l'objet d'aucune observation.

Ils sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 7 à 9

Les articles 7 à 9 ne font l'objet d'aucune observation.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix et une abstention.

Art. 10 et 11

Les articles 10 et 11 ne font l'objet d'aucune observation.

Ils sont successivement adoptés par 10 voix contre 2.

Art. 12

Cet article ne fait l'objet d'aucune observation.

Il est adopté par 11 voix contre une.

HOOFDSTUK 3

Wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 13

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

HOOFDSTUK 4

Wijzigingen van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Art. 14 en 15

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Art. 16

Dit artikel strekt ertoe een nieuw artikel *79ter-bis* in te voegen.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) c.s. dient amendement nr. 3 (DOC 54 2529/002) in, dat ertoe strekt een taalkundige wijziging aan te brengen in de Nederlandse tekst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 3 en het aldus geamendeerde artikel 16 worden achtereenvolgens aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Art. 17

Dit artikel strekt ertoe artikel *79quater* te wijzigen.

*Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) c.s. dient amendement nr. 1 (DOC 54 2529/002) in, waarbij beoogd wordt § 6, eerste lid, van artikel *79quater* weg te laten. Er wordt verwezen naar de verantwoording.*

Amendement nr. 1 en het aldus geamendeerde artikel 17 worden achtereenvolgens aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

CHAPITRE 3

Modification du Code judiciaire

Art. 13

Cet article ne fait l'objet d'aucune observation.

Il est adopté par 11 voix et une abstention.

CHAPITRE 4

Modifications de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Art. 14 et 15

Ces articles ne font l'objet d'aucune observation.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix et une abstention.

Art. 16

Cet article vise à insérer un nouvel article *79ter-bis*.

Mme Nahima Lanjri et consorts déposent l'amendement n° 3 (DOC 54 2529/002) qui vise à faire une modification linguistique dans la version néerlandaise du texte. Il est référé à la justification.

L'amendement n° 3 et l'article 16, tel qu'amendé, sont successivement adoptés par 11 voix et une abstention.

Art. 17

Cet article vise à modifier l'article *79quater*.

*Mme Nahima Lanjri et consorts déposent l'amendement n° 1 (DOC 54 2529/002) qui vise à supprimer le paragraphe 6, alinéa 1^{er} de l'article *79quater*. Il est référé à la justification.*

L'amendement n° 1 et l'article 17, tel qu'amendé, sont successivement adoptés par 11 voix et une abstention.

HOOFDSTUK 5

Wijzigingen van het Consulair Wetboek

Art. 18

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Art. 19

Dit artikel strekt ertoe in het Consulair Wetboek een artikel 15/1 in te voegen.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) c.s. dient amendement nr. 2 (DOC 54 2529/002) in, waarbij beoogd wordt het tweede lid te vervangen, teneinde bij een weigering door het hoofd van een consulaire beroepspost de territoriale bevoegdheid van de procureur des Konings te verduidelijken.

Amendement nr. 2 en het aldus geamendeerde artikel 19 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 6

Overgangsbepaling

Art. 20

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 7

Inwerkingtreding

Art. 21

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

*
* *

CHAPITRE 5

Modifications du Code consulaire

Art. 18

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Il est adopté par 11 voix et une abstention.

Art. 19

Cet article vise à insérer un article 15/1 au Code consulaire.

Mme Nahima Lanjri et consorts déposent l'amendement n° 2 (DOC 54 2529/002) qui vise à remplacer l'alinéa 2 afin de préciser la compétence territoriale du procureur du Roi en cas de refus par le chef d'un poste consulaire de carrière.

L'amendement n° 2 et l'article 19, tel qu'amendé, sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 6

Disposition transitoire

Art. 20

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Il est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 7

Entrée en vigueur

Art. 21

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Il est adopté à l'unanimité.

*
* *

In het wetsontwerp werden enkele technische en wetgevingstechnische verbeteringen aangebracht.

Het gehele, aldus geamendeerde en wetgevingstechnisch verbeterde wetsontwerp wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 1 en 1 onthouding.

Bijgevolg vervalt het toegevoegde wetsvoorstel nr. DOC 54 0863/001.

De rapporteur,

Goedele UYTTERSROT

De voorzitter,

Philippe GOFFIN

Artikelen die een uitvoeringsmaatregel vereisen (artikel 78.2, vierde lid, van het Reglement): *nihil*

Des corrections de nature technique et législative ont été apportées au projet de loi.

L'ensemble du projet de loi, tel qu'amendé et corrigé sur le plan légistique, est adopté par 10 voix contre une et une abstention.

Par conséquent, la proposition de loi jointe n° DOC 54 0863/001 est sans objet.

Le rapporteur,

Goedele UYTTERSROT

Le président,

Philippe GOFFIN

Articles nécessitant une mesure d'exécution (article 78.2, alinéa 4, du Règlement): *nihil*